

— razvoju kmetijstva v hribovitih predelih z odpiranjem prometnic, oblikovanje skupnih pašnikov, z izdatnejšo materialno podporo v cilju povečanja kmetijske proizvodnje, rodovitnosti kmetijskih površin, ki bodo po prostorskem planu namenjene kmetijstvu ter skrbi za poseljenost pokrajine. Posledice deagrarizacije postajajo čedalje bolj občutne in družbeno škodljive. Zato je treba temu področju posvetiti vso skrb, da bi ostal ta kmetijski prostor poseljen in obdelan. V ta namen bo potrebno izkoristiti vse možnosti kmetovanja kot so ljubiteljsko kmetovanje ipd., ta naloga je pomembna tudi iz vidika SLO.

Pri tem se bo povezovala s KS, KZ Medvode, Skupnostjo za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška, Kmetijskim inštitutom, Kmetijskim zavodom;

— sodelovati v Zvezi KZS Slovenije zaradi uresničevanja kmetijske zemljiške politike, ki se nanaša na rabo, pridobivanje in varovanje kmetijskega prostora, izpolnjevanje razvojnih kmetijskih načrtov, uvajanje sodobnih oblik proizvodnje in njenega podružbljanja na temelju samoupravnega združevanja dela, sredstev in zemlje in nadaljnega razvoja družbenega sektorja v kmetijstvu kot temeljnega nosilca napredka kmetijstva na vasi.

V. Varstvo kmetijskih zemljišč

ZKZ določa oblike varstva kmetijske zemlje in gozdov pred nesmotrnimi posegi ter predpisuje ukrepe za njihovo uveljavitev.

Nekatere oblike varstva kmetijske in gozdne zemlje se zagotavljajo z akti in predpisi občinske skupščine in sicer:

— z občinskim prostorskim planom se namenijo zemljišča za potrebe kmetijstva in gozdarstva, upoštevajoč pri tem družbene plane, naravne razmere in družbene potrebe ter se glede rabe razvrstijo v 2 skupini, tj. za izključno kmetijsko, večji del organizirano proizvodnjo ter za kmetijsko proizvodnjo in povezavi z ostalimi interesi, pri slednji so dopustne spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča ob izpolnitvi določenih pogojev,

— z odloki oziroma upravnimi akti se uvaja in izvaja obveznost plačevanja posebnega nadomestila za zmanjšano možnost pridobivanja, če se kmetu ali kmetijski organizaciji vzame zemljišča in plača zanje odškodnina zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč in gozdov, za izkoriščanje nekaterih rudnin in za onesnaževanje kmetijskih zemljišč,

— z dolgoročnim družbenim planom občine se, upoštevajoč zemljišča, ki so s prostorskim planom namenjena za kmetijstvo, izdela agrokarta, ki obsega razvojne usmeritve kmetijstva v občini in v njej predvidi dolgoročni načrt rabe kmetijskih zemljišč, s čimer bo podana dolgoročna podlaga za kontinuirano planiranje kmetijske proizvodnje.

KZS sama zagotavlja varstvo kmetijskih zemljišč:

— v postopkih za izdajo lokacijskih dovoljenj za gradnjo objektov na kmetijskih zemljiščih, ki so v občinskem prostorskem planu razvrščena v skupino »druga kmetijska zemljišča« ali pa tvorijo posebej opredeljena območja,

— z izvajanjem ukrepov, s katerimi se izpolnjuje obveznost obdelovalcev kmetijskih zemljišč, da le-ta v svojem, skupnem in družbenem interesu obdelujejo kot dober gospodar ter v skladu s predpisi in ukrepi za varstvo človekovega okolja, obdelovalci zemljišč, namenjenih izključno za kmetijsko proizvodnjo, pa tudi v skladu z občinskim družbenim planom.

Za plansko obdobje 1981—1985 za področje varstva kmetijskih zemljišč ob upoštevanju, da bodo vsi predpisi in akti občinske skupščine s področja tega varstva sprejeti pred pričetkom tega planskega obdobja in ob upoštevanju načela kontinuiranega planiranja ugotavljamo za kmetijsko zemljiško skupnost zlasti sledeče naloge:

1. Računati je, da bo z razvrstitvijo kmetijskih zemljišč v prostorskem planu glede na njihovo sestavo, primestno lego, v precejšnjem obsegu obremenjenih s še drugimi nekmetijskimi družbeno priznanimi funkcijami ter posebej socialno sestavo zasebnih obdelovalcev, od katerih je precejšnje število nekmetov, sorazmerno veliko zemljišč v kategoriji »druga kmetijska zemljišča«. Zaradi tega bodo stalno in močno izpostavljena raznim pritiskom za nekmetijsko oziroma nesmotrno rabo. KZS je pristojna za izdajanje soglasij za vsakršne gradnje na teh zemljiščih. V tekstu srednjeročnega načrta je zato potrebno opredeliti politiko in usmeritve KZS pri izvajanju teh zemljišč ter njeno sodelovanje z drugimi pristojnimi oziroma zainteresiranimi organizacijami in skupnostmi.

2. V zemljiških kompleksih, ki bodo razvrščeni po zakonu v »prvo skupino«, bodo nekmetje lahko obdržali lastnino na kmetijskem zemljišču do 12. 2. 1984. Do takrat lahko to zemljišče prodajo ali pa zamenjajo za drugo zemljišče, razvrščeno v skupino »druga kmetijska zemljišča«, KZS je po zakonu dolžna tem občanom pomagati, predvsem pa zagotoviti možnost, da bo tem občanom na razpolago dovolj zemljišč za zamenjavo. V srednjeročnem načrtu bo torej potrebno podrobneje nakazati način razreševanja problemov, ki bodo iz tega izhajali.

3. Obdelovalci so po zakonu v svojem in družbenem interesu dolžni obdelovati kmetijsko zemljišče kot in v skladu s predpisi zemljišče iz »prve skupine« pa obdelovati v skladu z občinskim družbenim planom. Obdelovalci so dolžni ohraniti trajno rodovitnost kmetijskih zemljišč in določena zemljišča obdelovati po družbenem planu. KZS je poleg inšpekcijskih in upravnih organov pristojna in dolžna izvajati ukrepe, s katerimi se zagotavlja izpolnjevanje te družbene obveze obdelovalcev. Glede na dosedanje izkušnje bi bilo treba v tekstualnem delu načrta oblikovati pristop k izvajanju te naloge, določiti nosilce in povezavo s kmeti v KS. Tudi v naši občini je namreč precej lastnikov, ki zemljišč sami ne obdelujejo, zaradi nelegalnega in kratkoročnega zakupa pa se večji del teh zemljišč slabše obdeluje.

4. Problem kmetijskih zemljišč so tudi razne oblike onesnaževanja predvsem z odmetavanjem raznih odpadnih materialov, ki ovira obdelovalce in kvari okolje. Posamezni obdelovalec je zoper to nadlogo nemočen. Srednjeročni načrt naj bi obsegal ukrepe zoper tako ravnanje.

5. Kmetijska zemljišča, predvsem v hribovitem svetu se zaraščajo z gozdom. Poleg sklenitve sporazuma z območno SIS za gospodarstvo je tudi v tem načrtu nakazati rešitve glede teh zemljišč, tj. ohranitve prvotnih ali pa uvedbo novih dogovorjenih funkcij teh zemljišč ter ukrepe, ki bodo potrebni.

6. V naši občini je precej hribovitega sveta (Polhograjski Dolomiti) za kmetije v hribovitem svetu bo potrebno izdelati in nakazati rešitve o razvoju kmetijstva in gozdarstva.

VI. Kmetijske prostorsko-ureditvene operacije

S kmetijskimi prostorsko-ureditvenimi operacijami (agrarne operacije) obdelovalci kmetijskih zemljišč urejajo kmetijski prostor v lastnem interesu in v interesu socialistične skupnosti. Z njimi se ustvarjajo možnosti za uvajanje sodobne tehnologije, boljša obdelava kmetijskih zemljišč, večanje produktivnosti kmetijske proizvodnje in takšno spremembo zemljiške strukture, ki pomeni trajno izboljšanje rodovitnosti kmetijskih zemljišč. Agrarne operacije so potrebne tudi zaradi smotrnosti naložb družbenih sredstev v razvoj kmetijstva, kakor tudi zaradi izvajanja družbenih planov.

Zakon o kmetijskih zemljiščih določa naslednje vrste operacij:

— medsebojno menjavo kmetijskih zemljišč, ki je prostovoljna in se izvaja zaradi racionalnejše rabe kmetijskega zemljišča,

— arondacije kmetijskih zemljišč, ki je z upravno-ekonomskimi ukrepi izvršena zaokrožitev zemljišč v korist kmetijske organizacije, lahko pa tudi v korist kmetov, če pripojena zemljišča rabijo za kmetijsko proizvodnjo,

— komasacija kmetijskih zemljišč je z upravno-ekonomskimi ukrepi izvedena zložba in ponovna razdelitev kmetijskih zemljišč med prejšnje lastnike ali uporabnike z namenom, da vsak dobi čimbolj zaokroženo zemljišče,

— melioracija kmetijskih zemljišč in sicer:

hidromelioracije, ki obsegajo ureditev režima površinskih voda z regulacijami naravnih vodotokov, izgradnjo zadrževalnikov in drugih proti-poplavnih in proti erozijskih objektov,

agromelioracije, ki obsegajo ukrepe, ki izboljšujejo fizikalne, kemijske in biološke lastnosti tal (apnenje, planiranje, krčenje grmičevja ipd.) ter izboljšanje dostopa in prevoza na kmetijsko zemljišče,

— združevanje zemljišč in drugi posegi v urejanje in rabo kmetijskih zemljišč, ki se izvaja prostovoljno med kmeti in kmetijskimi organizacijami zaradi skupne proizvodnje in drugih interesov.

Agrarne operacije tvorijo najbolj pomembne, zahtevne in zapletene, obenem pa najbolj potrebne naloge KZS. Naglo zmanjševanje kmetijskih zemljišč zaradi urbanizacije in v zvezi z njo ustvarjena finančna sredstva zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč še posebej nalaga največjo skrb za usposabljanje in povečanje rodovitnosti preostalih kmetijskih zemljišč. Kot izhodišča za planiranje teh posegov v kmetijski prostor moramo upoštevati:

— da je deagrarizacija prostora v občini precejšnja, da se zmanjšuje število obdelovalcev, da se precej površin zarašča in da se opušča čiščenje obstoječih jarkov,

— da zmanjševanje površin omejuje kmetije v kmetijski proizvodnji, kar pa v ekonomskem pogledu zaradi bližine mesta lažje nadomestijo s preusmerjeno proizvodnjo (Šentvid — Dravlje), na prostorskih površinah ali pa izpadli dohodek nadomestijo iz nekmetijskih virov,

— da s kmetijskim zemljiščem gospodari pretežno zasebni sektor, ki je že precej dobro opremljen s kmetijsko mehanizacijo,

— da v tistem delu že arondiranih kompleksov, ki bodo po prostorski razdelitvi trajno namenjeni za potrebe kmetijstva, iz več razlogov ne bo možno organizirati čiste družbene proizvodnje, zaradi česar bo tudi prihodnja obdelava pripadala kmetom.

VII. Agrarne operacije po KS

KS Bukovica-Šinkov turn: za to KS velja, da je izrazita kmetijska s 560 ha kmetijske površine in s precejšnjim številom kmečkega prebivalstva, katerega povprečna starost vse bolj pada. Zato je na tem območju problem delovne sile na kmetijah še bolj kritičen kot drugod in perspektiva marsikatere kmetije je ogrožena, ker ni naslednika. **Vsekakor pa je na tem območju veliko površin potrebnih melioracij** (Gameljščica), vsekakor pa zaradi prej omenjenega, drugih agrarnih operacij (komasacij, menjave zemljišč).

KS Dravlje I., II., Hinko Smrekar, Litostroj, Milan Majcen, Šercerjeva, Zgornja Šiška, Komandanta Staneta, Koseze: te KS so izrazito mestne.

KS Gameljne-Rašica: Vseh kmetijskih površin je tu 338 ha. Značilno za to KS je, da je delno hribovita (Rašica) in da število kmečkih prebivalcev pada. V zadnjem desetletju kmetijstvo tega območja ni sledilo tem-

pu razvoja, kar se odraža v slabi mehanizaciji kmetij, ekstenzivni rabi kmetijskih zemljišč ipd. Zato bo za to območje, posebno pa še za Rašico, izvajanje agrarnih operacij eden od najpotrebnejših ukrepov, predvsem bo potrebno zaokrožiti kmetije in izvesti melioracijo pod Rašico. Pri tem se bo zmanjšal obseg kmetijskih površin na račun urbanističnih dokumentov Tacen — Šmartno — Gameljne.

KS Gunclje-Male Vižmarje, Vižmarje-Brod: To sta primestni KS, kjer je 351 ha kmetijskih površin. Tu je prisoten tudi družbeni sektor (KZ Medvode). To območje tvori večji kompleks kmetijske zemlje, ki se zaradi varstva vodotoka trajneje ohranja za kmetijstvo.

KS Medvode: Ta KS obsega zelo velik del območja s skupno 1.054 ha kmetijskih površin. Za to področje je značilno, da je izrazito hribovito in izrazito ravninsko. V hribovitem svetu nastopa problem zaraščanja kmetijskih površin in slab dovoz do njih. Prav tako pa je prisoten močan vpad kmečkega prebivalstva in s tem delovne sile. Nižinski del, ki zajema najboljšo kmetijsko zemljo, pa je zelo ogrožen od urbanizacije (Svetje, Senica, Zbilje). Zato bo nujno opredeliti kmetijska zemljišča, spodbujati zložbe kmetijskih površin, s SIS za gozdarstvo razmejiti površine in se dogovoriti za ukrepe o zmanjšanju zaraščivosti, izvesti agromelioracije (izboljšanje dostopa, planiranje, krčenje grmičevja ipd.) in druge ukrepe, ki jih bo nakazala študija razvoja kmetijstva in gozdarstva, ki je v izdelavi.

KS Pirniče: Ta KS obsega 406 ha kmetijskih zemljišč. Na tem območju je močno vpadanje kmetijskih površin na račun zazidanih. Istočasno pa so tu zelo ugodni pogoji za kmetijsko proizvodnjo. Na tem območju gospodari KIT KZ Medvode s 50 ha kmetijskimi zemljišči. V tem KS bo potrebno izvesti predvsem na 150 ha kmetijske zemlje komasacije in sodobno menjavo kmetijskih zemljišč in s tem omogočiti usmerjenim kmetijam obstoj in delovno mesto.

KS Podutik: Je primestna KS, kjer se kmetijstvo zaradi urbanizacije vse bolj zmanjšuje. Večjih agrarnih operacij tu ni predvidenih. Na preostalem kmetijskem jedru zagotoviti racionalno obdelavo.

KS Smednik: Obsega 579 ha kmetijskih površin. Ima ugodne naravne pogoje za izrabo površin za kmetijske namene. Opremljenost kmetij je dobra. Močno pa je prisoten pritisk urbanizacije na najboljša kmetijska zemljišča. Na tem območju bo potrebno vzpodbujati sodobno menjavo kmetijskih zemljišč in oblikovati zaokrožene zemljiške komplekse. V tej KS je precejšen del kmetijskih površin v družbeni lasti (Agroemona) na katerih bo potrebno izvesti agromelioracijske posege. Na privatnih zemljiščih pa bo prav tako potrebno izvesti manjše melioracije.

KS Stanežiče-Medno: To območje je močno načela urbanizacija. Na preostalih obvarovanih kmetijskih površinah bo potrebno oblikovati večje zemljiške komplekse zaradi intenziviranja kmetijske proizvodnje.

KS Šentvid: je mestna KS tako, da je za kmetijstvo ostalo malo površin. Del teh površin je v uporabljanju KIT KZ Medvode. V kmetijstvu ostanejo le površine, ki so v rezervatih in tiste ki jih obdeluje prej omenjena organizacija. Večjih agrarnih operacij tu ni predvidenih.

KS Šmartno — Tacen: Tudi tu so se kmetijske površine močno zmanjšale na račun urbanizacije. Delež kmečkega prebivalstva se je zelo zmanjšal. V tej KS je precej površin, ki so zamočvirjene in bodo zato potrebni melioracijski ukrepi, kar pa je v veliki meri povezano z ribogojnico v Povodju. Ker so v tej KS prisotni številni omejevalni faktorji (rezervat ipd.), bo agrarne operacije (zložbo ipd.) zaenkrat težko izvesti.

KS Trnovce — Topol: Ta KS je izrazito hribovita. Tu se srečujemo s problemom pomanjkanja delovne sile, opuščanja kmetijske proizvodnje in zaraščanja kmetij-